

κατό χρόνους νά ξαναφέρουν τήν κλασσική εποχή του Έλληνισμού με μονάχα τ'αυτούσια τ'α γράμματα, που σταθήκανε μύριες φορές ο θάνατός μας, δὲ στρώσαμε τάχα θεμέλια γιὰ καινούριες κλασσικές ταπεινώσεις καὶ καταστροφές; Καὶ πῶς ὄχι! Οἱ φυσικοὶ νόμοι ποτὲς δὲν ἀλλάζουν. Νέο παιδομάζωμα ἐπαίρνε κ' ἔδινε μπροστά στὰ μύτια μας πενήντα χρόνους τώρα. Ἀλλαγμένος ὁ τρόπος μονάχα. Ὁ πρωτόγερος χαμπάρι δὲν το παίρνε. Ἐπαίξε τάβλι αὐτός Ὁ παππᾶς διάβαζε τὸ βαγγέλιο του στὴν ἀρχαία μὴν τύχη καὶ ξυπνήσει τὸ ποίμνιό του. Οἱ μαννίδες δὲν εἶδανε Τούρκους μετὶ τις μαχαίρες, καὶ δὲν τρομάξανε. Οἱ πατέρες, μήτε ἡ ὁρεξὶ τους δὲ χάλασε. Οἱ δασκάλοι, αὐτοὶ συλλογιούνταν πῶς νὰ ποῦν Ἑλληνικά τὸ φυσέκι, τὸ μπαρούτι, τὸ ταμπουρί καὶ τὸ γιουρούσι. Κι ὡς τόσο χιλιάδες Ρωμιόπουλα ὀλονένα διαλεγόντανε στὰ Μακεδονικὰ τὰ βουνά, ποῦ γενήκανε χιλιάδες Γενίτσαροι κι ἀπὸ τοὺς παλιούς ἐκείνους πὺ φθοερώτεροι, ἔτοιμοι νὰ πολεμήσουνε σήμερα Τούρκους, αὔριο νὰ μᾶς καταποῦνε κ' ἐμᾶς, — τοὺς γονιούς τους.

ΑΡΓΥΡΗΣ ΕΦΤΑΛΙΩΤΗΣ

ΔΥΟ ΛΟΓΙΑ

ΚΑΙ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ

Ἀπὸ ὅλη τὴ διπλωματικὴν ἀλληλογραφία τῆς «Ἀλκήστιδος» ποὺ ἐδημοσίευσάμε σὲ δυὸ συνεχῆ φύλλα, ἓνα συμπέρασμα βγαίνει: πῶς ὁ κ. Χρηστομάνος, ὁ ὁποῖος δὲν μετέφρασε τὴν «Ἀλκήστι», μολονότι εἶνε ποτισμένος ἔσα μετὶ τὸ κόκκαλο μετὶ ξενικὴ φιλολογία καὶ μετὶ ξενικὸ πολιτισμό, μᾶς πρωτοπαρουσιάστηκε ἐδῶ καὶ μετὶ ξενικὸ κοστούμι: Μετὰ σακκάκι δηλ. τοῦ κ. Βουτιεριδῆ, μετὰ πανταλόνι τοῦ κ. Ποριώτη, μετὰ γιλέκο τοῦ κ. Μανῆ καὶ μετὰ καπέλλο, Κύριος οἶδε ποιανοῦ ἀλλοινοῦ κυρίου. Κ' ἐπειδὴ οἱ κύριοι αὐτοὶ ἀναγκάστηκαν, ἀγνωμοσύνης του καὶ ἀβυσσίδος του ἔνεκεν, νὰ τοῦ πάρουν πίσω τὰ ρούχα τους, ἀπόμεινε γυμνός, θεόγυμνος, μετὰ τὰ φυσικωμένα λογία του καὶ μετὰ τὰ μπαγιατικά περὶ Τέχνης ὄνειρά του. Βλέπετε, γιὰ

ἀδιαντροπιά του δὲν λέμε τίποτε. Αὐτὴ δὲν ἐφιλοδόγησε νὰ τοῦ τὴν ἀφαίρεση κανεὶς: εἶνε καὶ μένει κτήμᾱ του.

* *

Τώρα μιὰ σύντομη καὶ ἀπαραίτητη ἀνακεφαλαίωση τῆς ὑποθέσεως, ἔτσι σὺν ἐπίλογον. Ὁ «Νουμᾶς» (φύλλο τῆς 31 Αὐγούστου) ἀπλῶς τὸν ἐρώτησε ἂν εἶνε δική του ἡ μετάφρασις τῆς «Ἀλκήστιδος» χωρὶς καὶ νὰ ἀναφέρῃ τὸν πραγματικὸ μεταφραστὴ της.

Ὁ κ. Χρηστομάνος στὴν «Ἀστραπὴ» τῆς 2 Σεπτεμβρίου μετὰ τὴν περιήρησιν δὴλωσέν του — τὴν ὁποίαν ὁ καημένος ὁ κ. Μαρκέλλος ἀναγκάσθηκε νὰ ὑπογράψῃ — διακηρύττει πῶς ἡ μετάφρασις δὲν εἶναι τοῦ κ. Βουτιεριδῆ. Ἀναφέρει μ' ἄλλους λόγους ΠΡΩΤΟΣ τὸ ὄνομα τοῦ κυρίως μεταφραστοῦ. Ὁ «Νουμᾶς» οὐτε τὸν Βουτιεριδῆ οὐτε τὸν Ποριώτη ἀνέφερε.

Ὁ κ. Χρηστομάνος ὅμως δὲν ἀρκεῖται σ' αὐτό. Τὴν ἄλλη ἡμέρα δημοσιεύει στὸ «Ἄστυ» ἓνα γράμμα τοῦ Βουτιεριδῆ, ἀρνούμενου κατηγορηματικῶς τὴν πατρότητα τῆς μεταφράσεως. Τότε ὁ «Νουμᾶς» ἀναγκάζεται, γιὰ νὰ βγάλῃ ἀπὸ τὴν γάχι τοῦ τὸν τίτλο τοῦ συκοφάντη τὸν ὁποῖον ὁ ἐντιμότατος κύριος τοῦ ἐκόλλησε, νὰ ἀποκαλύψῃ διὰ τῆς «Ἐστίας» τῆς 6 Σεπτεμβρίου ποὺ καὶ πῶς καὶ ποτε ἔμαθε πῶς ἡ μετάφρασις ἔγινε ἀπὸ τοὺς κκ. Βουτιεριδῆ καὶ Ποριώτη.

Τὰ πράγματα στὸ σημεῖο αὐτὸ μένουν ἀκόμα θολωμένα. Ἐκεῖνο τὸ ἀναθεματισμένον γράμμα τοῦ Βουτιεριδῆ, τί τὰ θέλετε, ἐχειροτονοῦσε τὸν κ. Χρηστομάνο μεταφραστὴ τῆς «Ἀλκήστιδος» καὶ τὸν «Νουμᾶ» συκοφάντη κακοηθέστατον. Ἐρχεται ὁμως ὁ Ποριώτης, τὸ παληκάρι ὁ Ποριώτης, καὶ μετὰ τὸ γράμμα του τὸ ἀποκαλυπτικώτατον («Ἐστία» 3 Σεπτεμβρίου) βάζει πρόσωπα καὶ πράγματα στὴ θέσιν τους. Ὁ κ. Χρηστομάνος ξεσκεπάζεται, μετὰ σατανικὴν ἀβρότητα καὶ μ' ἓνα χιούμορ Ἑγγλέζικο, γνησιώτατον, καὶ ἡ «Ἀλκήστις» χωρίζεται εἰς τρία μερικὰ ἀπὸ τὰ ὁποῖα ὁ ἐπὶ δυὸ ἐλόκληρα χρόνια ποζάρων ὡς μεταφραστὴς της δὲν παίρνει κανένα.

Ἀπὸ τὸν Ποριώτη ξεθαρεύει κι' ὁ Βουτιεριδῆς: ἀρνήσει τὴν ἐπιφύλαξιν κατὰ μέρος καὶ μᾶς ἀποκαλύπτει («Νουμᾶς» 14 Σεπτεμβρίου) πῶς τοῦ πῆρε τὸ πρῶτον γράμμα ὁ κ. Χρηστομάνος, γιὰτὶ τοῦ τὸ πῆρε καὶ γιὰτὶ τὸ δημοσίευσε.

Τὴν κατακεφαλιὰ αὐτὴ ἡ «Ν. Σκηνὴ» δὲν τὴν ἐπερίμενε. Καὶ γι' αὐτὸ ἀρχίζει νὰ ζητᾷ γύρω της συμμάχους. Καὶ βρίσκει τὸν χαριτωμένον κ. Πιέρ Μωρεᾶ, τὸν αὐτοτιτολοφορηθέντα ἡμίθεον (Βλέπετε καὶ τελευταῖον φυλλάδιον «Κριτικῆς»: «Ἡμίθεοι καὶ Φιλισταῖοι ἐπὶ Πέτρου Ζητουριάτη») τοῦ ὑπαγορεύει μιὰ συνέντευξιν, βρίζει καπηλικώτατα τὸν Ποριώτη, τὸν ἀποκαλεῖ ἀγράμματο (!) καὶ ἀφοῦ τοῦ ἀφαιρῇ τὸν «Ἀλκήστι», προσπαθεῖ νὰ τοῦ ἀφαιρέσῃ καὶ τὴν «Λοκάντιέρα» διὰ τῆς μεθόδου τῆς ὑπαγορεύσεως.

Ὁ Ποριώτης ὅμως δὲν εἶνε ἀπὸ κείνους ποὺ χαρίζουν κάστανα. Μ' ἓνα τοῦ γράμμα στὴν «Ἐστία» (13 Σεπτεμβρίου) καὶ μ' ἓνα ἄλλο γράμμα τοῦ στὸ «Νουμᾶ» (14 Σεπτεμβρίου) δίνει τὸ τελευταῖον κτύπημα στὸν θεατρώνη τῆς Ὀμονοίας καὶ τὸν ἀποδεικνύει ὡς ἓναν ἄνθρωπον κακῆς πίστεως, ποὺ ντραλισμένος ἀπὸ τὸ ξέσκιμα τῆς μάσκας τοῦ ἀγωνίζεται νὰ σωθῇ μετὰ ἀδιάντροπες βρισιὰς καὶ μετὰ ψευτιὰς χονδροειδέστατες.

* *

Αὐτὸς εἶναι ὁ κύριος ποὺ ἦρθε ἐδῶ γιὰ νὰ δημιουργήσῃ τὸ Ἑθνικὸ Θέατρο καὶ γιὰ νὰ ρεκλαμάρῃ τὸν Παλαμᾶ. Ὡς μᾶς ρωτήσετε τώρα: Κ' ἦταν ἀνάγκη νὰ γίνῃ τόσος λόγος γι' αὐτὸν τὸν κύριον;

Βεβαίως! Ἀφοῦ ὁ κύριος αὐτός ἀποθρασύνθηκε ἀπὸ τὴν ἀνοχὴν μας καὶ τὴν ἀνοχίαν μας τόσο ὥστε νὰ μὴν περιορίζεται στὶς κερδοσκοπικὰς ἐπιχειρήσεις του, ἀλλὰ νὰ ζητᾷ νὰ μᾶς καθίσῃ καὶ στὸ σθέρεον, ἔπρεπε μιὰ καὶ καλὴ νὰ ξεσκεπαστῇ γιὰ νὰ συνειθίσῃ νὰ τέβεται ἐκείνους ποὺ μετὰ τὴν ρεκλάμαν τὸν ἐκάναν νὰ κοκορεύεται σήμερα καὶ γιὰ νὰ πάψῃ νὰ φασκελώνῃ ἀπὸ πίσω ἀπὸ τὴν βελουδένια αὐλαίαν τοῦ ἐκείνους ποὺ μετὰ τὸν παρὰ τους συντελοῦν στὸ πανηγυρικὸν ρεζίλινμα τοῦ ὄνειρου τῆς Κόγχης τοῦ Διονύσου.

Ὑστερ' ἀπὸ τὸ μασκαράλῃκι τῆς «Ἀλκήστιδος» θάφῃς ὁ κ. Θεατρώνης τὴν κόγχην τοῦ Διονύσου ἤσυχη καὶ θὰ συμμαζεύθῃ κάτω ἀπὸ τὸ ὑποβόλειον τῆς κόγχης τῆς Ὀμονοίας. Καὶ τὸ κέρδος γιὰ μᾶς, ποὺ τὸν εἶχαμε ὡς τώρα σὺν κακῷ σπειρὶ στὸ σθέρεον μας, δὲν θὰ εἶναι μικρό.

Ο ΝΟΥΜΑΣ

7

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΕΣ

7

ΑΛΕΞ. ΠΑΝΤΑΖΗ

ΜΑΛΛΙΑΡΟΣ ΚΑΙ ΜΑΛΛΙΑΡΟΙ

Τὸ ἄγνόν παραγωγικὸ πνεῦμα μᾶς εἶπε τὴ γνώμη του ὀρθῶς-κορτά, καὶ μᾶς εἰδείξε τὴν ἀλήθειαν μετὰ τὰ ἔργα του, ποὺ νὰ μπορέσουμε καὶ μετὰ νὰ μορφώσουμε γνώμην. Ἡ μελέτη αὐτῶν τῶν ἔργων θὰ μᾶς πειθαναγκάσει νὰ παραδεχόμεθα τὴ δημοτικὴν γιὰ φιλολογικὴν μας γλῶσσαν καὶ ἔς λυπηρὴν ὡς δουλωθεῖσα ἀπὸ τῶν κάποιων ποῦλεγε πῶς ἡ «δημοτικὴ»... οὐτ' ἐν τῇ ποιήσει εἶναι ἀνεκτὴ» (Κ. Ράδου. Ὁ ἐν Γαλλίᾳ κ. τ. λ.) κ' ἔχουσιν μαῦρα δάκρυα ὅταν εἶδε τὸ «Ψάουστ» τοῦ Γκαίτε μεταφρασμένον σὲ ζωντανὴν καὶ πῶς γλῶσσαν ἀπὸ τὸν κ. Προβελέγγιο. Ὑ-

στερ' ἀπὸ τόσα ποὺ βλέπει καὶ ἀκούει κανεὶς, πῶς νὰ μὴν πιστέψῃ πῶς οἱ κ. καθαρολόγοι δὲ διαβάζουν, δὲν ξεμτάζουν — καὶ μιλοῦν;

Ὁ, τι κι ἂν πῇ γιὰ τὴν ἀληθινήν μας γλῶσσαν ἓνας καθηγητὴς, ὅς εἶναι καὶ πρῶτον, ὅ, τι κι ἂν πῇ ἓνας καθαρολόγος, δὲ μᾶς πειράζει. Ἀπὸ τὰ λόγια τους μονάχα φαίνονται πῶς εἶναι ὁ ἓνας δάσκαλος καὶ ὁ ἄλλος δασκαλοπαῖδι. Ὁ κόπος δὲν ἀξίζει νὸ συζητήσῃ κανεὶς μαζί τους, καὶ νὰ βελήσῃ νὰ τοὺς δεῖξῃ τὸ σωστὸ, γιὰτὶ ὡς κι ὅταν ἤθελε δυνήθῃ τινὰς νὰ τοὺς δεῖξῃ τόσο φανερά, ὅσο εἶναι τὸ δύο καὶ δύο κάνουν τέσσαρα, τὴν ἀπάτην, δὲν ἤθελε κατορθώσῃ μήτε μετὰ αὐτὸ νὰ τοὺς πείσῃ. (Κονεμένος) Ἀφοῦ γιὰ ἓνα δάσκαλον καὶ γιὰ ἓνα δασκαλοπαῖδι ἡ λέξις «μαλλιαρός» εἶναι συνώνυμη μετὰ «ἐπαναστάτης», «αἱρετικὸς», «ἀντεθνικός», «ἀστοιχείωτος», «ἀμεταδιδάκτος», «ἀνερμάτιστος», κ. τ. λ., ὅς τοὺς ἀφήσουμε καὶ μετὰ νὰ ξεθυμάνουν μετὰ τὴν σοφίαν τους καὶ νὰ θουραλίζονται μετὰ τὴν γνώμην τους, γιὰτὶ δὲ θὰ καταδέχονται ν' ἀνοῦνε «αἱρετικούς» καὶ «ἀμεταδιδάκτους». Ἐμεῖς πρέπει νὰ τοὺς ἀκούμε, καὶ νὰ τοὺς διαβάζουμε — γιὰ νὰ μιλοῦμε, μονάχα τοὺς παρακαλοῦμε νὰ μὴ μᾶς φορτώνουν μετὰ τόσα πολλὰ κοσμητικὰ ἐπιθέτα, γνωστά καὶ κινουριοεισμένα, καὶ ὅ, τι θέλουν ὅς κινούν.

* Ἀς κάμω ὅ, τι θέλουν, μόνο ὅς μᾶς ἀφήσουν καὶ μὴ μᾶς ἐπειράζουσιν τὰν πρῶτα μπλεῖν νὰ ζήσουν.

λένε κάτι κρητικοὶ στίχοι.

Πῶς μιλοῦν οἱ δασκάλοι καὶ τὰ δασκαλοπαῖδια φάνηκε ἀπὸ τὰ λόγια τοῦ κ. πρῶτον καθηγητῆ, στὸ Ζάππειον, καὶ ἀπὸ τὰ λόγια τοῦ κ. καθαρολόγου, στὸ ξενοδοχεῖον.

Τὸ περίεργον — ἴσως καὶ τὸ κακὸν — εἶναι ποὺ πολλοὶ ἄθωοι ἄνθρωποι, χωρὶς νὰ θέλουνε νὰ δεῖξουνε σοφίαν, χωρὶς νὰ θέλουνε νὰ προβάλλουνε γνώμην, λένε ὅ, τι ἀκούουνε μετὰ μεγάλη δόσιν φαντασίας, καὶ μετὰ μωροπιστὶς βυζαντινοῦ χρονογράφου.

Μοῦτοχὺς μιὰ φορὰ ν' ἀκούσω ἓναν πολὺ καλὸν ἄνθρωπον, ἡλικιωμένον, νὰ μιλῇ γιὰ τοὺς «μαλλιαρούς», χωρὶς νὰ τοὺς ξέρῃ, δίχως νάχῃ ἰδέαν ἀπὸ φιλολογία καὶ ἀπὸ γλῶσσαν φιλολογικὴν. Ὁ ἄθωος αὐτὸς ἄνθρωπος εἶχε ἀκούσει ἀπὸ ἄλλους πῶς ὑπάρχουν «κάποιοι μαλλιαροὶ» καὶ πῶς αὐτοὶ γράφουν ἀπλά, μὰ ἔχουν καὶ ἄλλους ἀγνωστοὺς σκοπούς. Ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς δασκαλοναρκωμένος δὲν εἶταν, γιὰ γλῶσσαν δὲν πολυτοκίζονταν, ἀφοῦ μετὰ τὴν γλῶσσαν ποῦλερε παιδιοῦθε συνεννοούνταν πολλὰ ὥραϊα, καὶ ὅμως ἔλεγε, θυμοῦμε καλὰ, σὲ μερικοὺς ποὺ δασκαλοβόλιζαν τοὺς «μαλλιαρούς».

— «Τί νὰ σᾶς πῶ, παιδιὰ: μοῦ φαίνεται πῶς δὲν πρέπει νὰ τοὺς καταδιώκουνε (!) αὐτοὺς τοὺς «μαλλιαρούς». Ἐμαθα πῶς εἶνε πολλοὶ δυστυχεῖς ἄνθρωποι.

ΚΥΚΝΕΙΑ ΑΣΜΑΤΑ

Σ Α Π Φ Ω

«Φαίνεται μοι κείνος...»
Σαπφώ.

Σαπφώ, περίπαθον ψυχή,
κ' έρωτική θλίμμένη λύρα,
σάν καλούμηντο όνειρο
πετρε έτο νοῦ μου γύρα.

Όταν άκούω τόν στεναγμό
έστα σύδενδρα, βαθιά έστα κλώνια
πού άφήνουν τά γλικόστομα
κυρφανεμένα άηδόνια.

Σάν νά τοῖς έδωκες πνοή
μέ δένρει ό ίδιος σου ό θρήνηος,
κ' έμπρός μου ή ώρα ξαναζή
πού έφάνη σου Έκείνος.

CONSTANS

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

Δυό Γερμανοί γιατροί άνακάλυψαν πώς από κάθε χί-
λίας γυναικείας πού τρελλαίνονται, οι τρακώστες έχουν
γένεια!

Στή Βουλή των Κοινοτήτων τής Μ. Βρετανίας συρ-
βρίστηκαν έφ'ετος 24,280 μεσημεριανά γεύματα, 23,481
βρεδινά, και 34,330 φάεισ όαλόκο.

Στό Πανεπιστήμιο του Μίσιγαν μοιολόγαντε κομμάτι
δέρμα βατράχου άπάνω σε άνθρωποι χέρι, και σε 96 ώ-
ρες έπιασε τό μόδι.

Ό κομήτης του Μπορέλλη έχει ούρά 200,000,000
μίλια. Κ' επειδή ή γής έχει περιφέρεια μονάχα 25,000
μίλια, λέγουν οι άστρονόμοι πώς άν τύχη και χτυπήσει
αυτός ό κομήτης τή γή, θά στροφογυρίσει ή ούρά του και
θά τυλίξη τριγύρω στή γής άπειρες φορές, και τότε
πρέχα γυρουμε.

Τό ψωμί πού τό θαρρούμε δά πώς είναι «των ών
ούκ άνευ», τό πρώτο μόνο τό δυό τρίτα του πληθυσμού
τής γής.

Τα Παρσι έχει 86,012 δέντρα πούσ όρόμους του μο-
νάχα 88 άνθρωποι τά φροντίζουν, και τό έξοδο είναι
τρία φράγκα τό δέντρο κάθε χρόνο.

Άπό τή μεγαλύτερη γέφυρα τής Λόντρας πέρασαν
σε μία βδομάδα μέσα 125,375 άμάξια.

Τά τελευταία εκατό χρόνια ή Άγία Γραφή μετα-
φράστηκε σε 350 γλώσσες, πού μιλιούνται από τά ενιά
δέκατα του πληθυσμού τής γής.

Γλωσσικός πλούτος. Κατά μία Γερμανική στατι-
στική, πρώτη έρχεται ή άγγλική γλώσσα με 260,000
λέξεις. Κατόπι ή Γερμανική με 80,000. Έστερα ή Ι-
ταλική με 75,000 λέξεις. Η Γαλλική με 30,000, ή Τορ-
κική με 22,000, ή Ισπανική με 20,000, και για τή
Ρωμαϊκή δέ φαίνεται νά λείη τίποτις, γιατί δέν προκό-
ψαμε ακόμα μήτε ένα Λεξικό νάχουμε.

Στό Μιλάνο τις προάλλες έβρεξε—παταλούδες. Πέσανε
σάν άκρίδες και σκέπασαν τήν πόλη. Τό χρώμα τους
είτανε μαύρο.

Ό πιο γέρος δάσκαλος πού υπάρχει είναι: ό Herr
Dorfer, στο Sudehmen τής Πρωσίας. Είναι ένενήντα
έπτά χρόνων, και λέγουν πώς δέν άρρώστησε ποτέ του.

Κριτικός. Έκείνο τό δράμα σας, Κύριε Χαρτομελα-
νίδη, έχει μία σκηνή πού μήτε ό Σαιξπήρος δέ θά μπο-
ρούσε νά τή γράψη.

Ποιητής. Μπά! με κοιτακεύετε.

Κριτικός. Ένωσώ τή σκηνή στήν τρίτη πράξη πού
συγκρούονται δυό τραίνα.

Ό κ. Κακοταίριαστος. Και δέν σου κάμνε μαθές
κορτε κανέναν βλάκα έμένα πριν σε πάρω;

Η κ. Κακοταίριαστος. Είχα έναν.

Ό κ. Κ. Και γιατί νά μή σε παντρευτή;

Η κ. Κ. Μά... με παντρεύτηκε!

Ό Σκορδόπιστος. Και σά μάκαπούσες, γιατί μ' άρ-
νιούτσουνα στήν αρχή;

Η Σκορδόπιστη. Ήθελα νά δω τί θά κάμεις.

Ό Σκορδόπιστος. Κι άν έξυγα και σ' άρνω;

Η Σκορδόπιστη. Ή πόρτα είτανε κλειδωμένη.

— Και πώς σ' έφάνηκε τό τελευταίο μου μυθιστό-
ρημα; Δέν μπορείτε νά πής πώς έχει λυπηρό τέλος.

— Κάθε άλλο. Είμουν όλος χαρά σάν τό τέλειωτα.

— Άφεντικό, ένας φτωχός με ξύλινα πόδια είναι στήν
πόρτα, και...

— Νά πās νά τοῦ πής νά εύχαριστή τό Θεό πού έχει
ξύλινα πόδια, είδεμή μπορούσε κι αυτός νά βασανίζεται
με ποδάγρα σάν και μένα.

Ο ΡΕΦΕΝΕΣ

ΠΩΣ ΘΑ ΣΩΘΟΥΝ ΤΑ ΔΑΣΗ

— Άν ταῦτα, τά Δημόσια, λογισθούν ως με-
ταλλεία: δηλ. ή νά ένοικιάζονται εις ιδιώτας με
δρακοντείους όρους ή νά παραχωρούνται εις Κοινό-
τητας, Δήμους, Χωρία κλπ. δηλ. οι περίε του δά-
σους, οι κατοικοῦντες έν αὐτῷ, νά έχουν συμφέρον
και μόνον συμφέρον: Νά είναι σ'έν ιδιοκτητή, σ'έν
μέτοχοι: τό Δημόσιον νά έχη μίαν καθαράν πρό-
σοδον 20—30 ο)ο, ν' άπαλλαχθῇ οὕτω πάσης
τής άστυνομίας των δασών: νά έχη το Κράτος
οὕτω τόν στρατόν του, τοῦς άξιωματικούς του και
αὐτοί οι έχοντες συμφέρον νά τά φυλάττουν:
άλλως τίποτε δέν γίνεται, με φόρνοι: κλπ. Έ-
ψηλοτάτη, αὐτά είναι έμμεσοι βοήθειαι, ν' άπο-
βλέψετε όμως εις τά άμεσα μέτρα:

Μά... Μά... Μά και μά δέν έχει! αὐτά πρέ-
πει νά γίνουν, ψεμπερδεψε: όμιλούμεν εκ τής
πείρας.

Νά είναι οι Πολιτικοί Δασάρχαι εις έκάστην
περιφέρειαν, νά διδάσκουν, νά επιβλέπουν, νά... νά...
μόνον αὐτοῦς νά πληρώνη το Δημόσιον.

— Κοιτάξετε τά ιδιωτικά δάση και κοιτάξετε
και τά δημόσια:

Μόνον νά πιάνετε τους έμπρηστās, τίποτε δέν
κάνετε, άφού από τήν άλλην μεριάν, όλοι οι χω-
ρικοί είναι έμπρησταί, ά φ ο ὅ δ ε ν π ā ν ε ν ά
δ ὡ σ ο υ ν β ο ή θ ε ι x ν!

— Προχθές εκάιστο τό δάσος τής Μονής Παν-
τέλης πρὸς τήν Γαρίαν: πήγαν οι χωρικοί νά
δώσουν βοήθειαν; έρωτήσατε και μάθετε! έδω αὐ-
τοί λογαριάζουν ότι χάνουν ήμερομίσθια και όλοι
κρύπτονται, δηλ. τό συμφέρον: έπιασε άλλο δάσος:
στήν Έλευσίνα, έπρεξαν όλοι διότι είχαν συμφέρον:
Αὐτά Έψηλοτάτη, κ. Σάμιε, κ. κ. Δασάρχαι,
Κυβερνήται κλπ.

Στό τέλος έχουν τόση πείρα ν πολλοί άν-
θρωποι, πού άν εξέφραζαν και τά γνώ-
μας των, κάτι θά έγένετο: διά τής πείρας, τή
πραγματικής εξέτασως των πραγμάτων, κάτι γί-
νεται:

Οὕτω βοηθεῖται τό μεγα έργον τής Έψηλο-
τάτης, οὕτω τό Κράτος σώζεται διά προσόδων κα
όχι φόρων και αἰωνίως φόρων.

N. Γ. Δ. Καρ.

Αὐτοί, ξέρετε, υποφέρουν από ένα είδος μονομανίας φοβε-
ρης: φοβούνται νάουν φίλια με τόν άλλο τόν κόσμο, κι
όλο πάνε μαζί-μαζί σε μέρη κρυφά κι άπόκεντρα. Δέ θέ-
λουνε νά τους βλέπουν. Ποιός ξέρει γιατί; Φοβούνται
τά πειράγματα του κόσμου; φοβούνται τους ίδιους τους
άνθρώπους: ντρέπονται; Και γώ δέν ξέρω τί νά πώ...

— «Και νά ιδῆτε, εξακολουθούσε ό άγαθός άνθρωπος,
πόσο αγαπιούνται μεταξύ τους, καθώς λένε. Ό ένας βοή-
θάει τόν άλλον, κι ό ένας παρηγοεί τόν άλλον. Ποιός
ξέρει; Μπορεί νάιναι και μασόνοι! Βέβαια. Και δέν μπο-
ρεί νά μήν είναι μασόνοι, άν είν' άλλθεια πώς θέλανε,
τότες με τή μετάρρη, νά μάς χαλάσουν τό Βαγγέλιο.
Έμένα, νά σās πώ, μου άρέσει νά διαβάζω πράγματα
γραμμένα απλά, μά αὐτοί έχουν κι άλλους σκοπούς, κα-
θώς λέει ό κόσμος. Ποιός ξέρει τί άλλο γυρεύουν; Νά
ένας πού γνώρισε ένα «μαλλιαρό» μουσε ένα σωρό τρο-
μερά πράγματα γι' αὐτούς. Μιά φορά τους άκουσε, λέει, νά
μιλούν για είδωλα. Έποστηρίζαν ένα Ροίδη, αὐτόν πού
τόν άφορέσανε, και λέγαν πώς πρέπει νά μοιράσουν κάτι
είδωλα, πούκαμε ό Ροίδης, για νά φωτιστῇ ό κόσμος
άπ' αὐτί. Ό Θεός νά φυλάξη. Άκούτε, παιδιά, νά περι-
μένουμε φωτίση από είδωλα! Και δέν έχουμε θρησκεία;
Άντίχριστοι είμαστε, νά περιμένουμε φωτίση από τά
είδωλα:»

Κι ό ήττορας αυτός άνθρωπάκος, ό μοιρόπιστος, με
θυμὸ και με άγανάχτηση τάπε τά τελευταία λόγια. Στά-
θηκε λιγάκι, κι άμέσως ήτύχασε. Κατόπι, σηκώνοντας
τά μάτια πρὸς τόν οὐρανό, με γλυκειά και παρηγορητική
φωνή: «Οί καημένοι. Ό Θεός νά τους φωτίση» ειπε.
Δέ μου φάνηκαν διόλου άστεία τά λόγια του. Ό
καημένος ό,τι άκουε έλεγε, κι όπως μπορούσε τά παρα-
φούσκωνε, οσα άλλοι από κακία ή από κοροϊδία φαντά-
ζονταν.

Κι όμως ένας θέλησε νά τόν πειράξη.

— Δέ μου λές, κ. Νικολάκη, τό ξέρεις πώς και γώ
είμαι μαλλιαρός; Έ;

— Δέν ξέρω, τοῦ κάνε ό άθώος κ. Νικολάκης. Νά
σου πώ όμως, δέν τό πιστεύω. Αὐτοί, παιδί μου, είναι
αλλοιωτικοί άνθρωποι. Αὐτοί έχουνε μακρυά μαλλιά,
κάτι μύτες κόκκινες, και φορούν μεγάλα στρογγυλά γυα-
λιά, οι περσότεροι. Δέν έχουν άκούσει γι' αὐτούς: Έ-
χουν κάτι μεγάλα νύχια, πού δέν τά κόβουν ποτέ τους
κι οὔτε ρίχνουν ποτέ στά μάτια τους νερό. Είναι άπλυτοι
και βρώμικοι, κι από τή βρωμιά τους άρρωστουν και πε-
θαίνουν. Νά δέν πίθανε ένας άπ' αὐτούς έτσι; Μπα,
παιδί μου, σ' καλό σου. Νά μήν τό ξαναπής αὐτό έλλη
φορά. Έγώ τό κακό τους δέ θέλω, μά οὔτε θέλω νά τους
ιδῶ: τοῦς φοβούμαι.

Αὐτές τις ιδέες είχε ό καλός άνθρωπάκος. Ποιός ξέρει,
σάν τί δαιμόνους τοῦς φαντάζονταν τοῦς «μαλλιαρούς»
Άφού τοῦς φοβόνταν κιόλας, μπορεί νά τοῦς ξόρκιζε
πριν πέσει νά κοιμηθῇ. Άν είταν παπῆς θά τοῦς ξόρ-
κιζε με τοῦς ξορκισμούς του Άγίου Βασιλείου: «Φοδῇ-
σθι, φύγε, δραπέτευσον, αναχώρησον, δαιμόνιον άκά-
θαρτον και ένάγες: κ. τ. λ.» ή με τοῦς ξορκισμούς του
άγιου Ιωάννου του Χρυσόστομου. Τέτοιες ιδέες πολύ συ-
χνά τις άπαντούμε στήν απλό κόσμη, και κοιτεύουμε νά
μήν τά πιστεύουμε αὐτά, άν τύχη και δέν τικνούμαστε με
τ' αὐτά μας. Αὐτά πού άκουσα μπορώ νά τά βεβαιώσω
νά φέρω και μαρτύρους.

Είμαι πάλι κάτι άλλοι (πρόνιοι και συντηρητικοί
άνθρωποι, όπως νομίζουν οι ίδιοι) πού όλα τά ζητήματα
τά περνούν άδρόχους ποσά και σου βρίσκουν πώς κάθε
συζήτηση για τή γλώσσα είναι: ματαιοπονία. Γι' αὐ-
τούς οὔτε ή καθαρεύουσα είναι καλή, οὔτε ή δημοτική
πάλι υποφερτή, άφού έχουμε δά τή «γλώσσα του τύπου»
μία «μέση» γλώσσα, πού όλοι τόν καταλαβαίνουν. Δη-
λαδή αὐτοί οι κύριοι δέ μάς λένε τίποτα, μά τίποτα.
Και είναι τόσο φανερό αὐτό τό πράμα, πού μόνο σε
βλάκει μπορεί κανείς ν' αναγκαστῇ νά τό ζηγήση.
Ό Ψυχάρης (Ρόδα και Μηλα. Τόμος Α'. Πρόλογος. Α.)
λέει για κάποια «μισή γλώσσα» άρκετά πράματα, πού
αἰτίζει και παραξίζει ό κόσμος νά διαβαστῶν. Ένα πρῶμ
α

ΠΕΖΑ ΠΟΙΗΜΑΤΑ

ΑΧΑΡΙΗ ΕΡΩΤΗ

Ένα πλάσμα παρθένο αγάπης.

Αυτό δὲν ἔξερε αγάπη τί θὰ πῇ.

Θέλησα νὰ τὸ μάθω καὶ δὲ μ' ἐνοίωσε.

Θέλησα κὼν νὰ τὸ μάθω ν' ἀγαπήσῃ τὴ νιότη καὶ τὴν δημοφιλίαν τοῦ.

Ίσως μὴ μὲρα τότε θαύρισκε ὅ τὰ μάτια μου ζωγραφισμένη τὴν εἰκόνα τοῦ καὶ μ' ἀγαποῦσε.

Ὅμως δὲν ἐνοίωσε αὐτὸν τὸν ἔρωτα, ἔρωτα παρθενοῦ Ναρκίσσου.

Ἀφοῦ ἔχασε τ' ἀνοιξιμῆτα ἄνθη καὶ τὰ χνούδια κι' ἀφοῦ ἄγουρα μαριόθηκε, τότε ἀγάπησε τὴ νιότη τοῦ τὴν περασμένη. Γέριχος Νάρκισσος!

Ἀγάπησε κ' ἐμένα τὴν ἁγίτη μου, γριὴν αγάπη!

15 Αὐγούστου

ΠΑΝΟΣ ΚΑΛΟΘΕΩΣ

Ο ΓΥΝΑΙΚΟΚΟΣΜΟΣ

ΤΟ ΣΑΛΟΝΙ ΜΑΣ

(Ἡ στήλη αὕτη ἀνέκει στὶς κυρίες καὶ διευθύνεται ἀπὸ τὴν δ. Ἀροδαφνοῦσα. Ὅπως εἰρήφει καὶ στὸ περασμένο φύλλο, ἡ στήλη αὕτη εἶναι τὸ ἐλεύθερο βήμα τοῦ γυναικοκοσμοῦ ἀπὸ τὸ ἐποῖον ἡ κάθε μιὰ κυρία ἔμπορεῖ νὰ πῇ τὴ γνώμη της καὶ νὰ τὴν συζητήσῃ. Τὰ γράμματα στέλνονται στὸ γραφεῖο τοῦ «Νοῦμα» μὲ τὴν σημείωση: «γιὰ τὴν δ. Ἀροδαφνοῦσα»).

ΑΤΕΙΔΟΛΟΓΗΜΑΤΑ

Πρώτη πρώτη ἔρχεται στὸ σαλόνι μας ἡ δ. Ἀτθίς. Καλῶς τιν! Εἶναι τόσο καλὴ, ἀφοῦ «δὲν ἔχει λόγους νὰ μοῦ ἐκφράσῃ τὸν ἐνθουσιασμό της διὰ τὴν εἰτυχῆ ἐμπνευσίν σου εἶχα νὰ ἰδρύσω τὴν στήλην αὐτήν». Ἡ ἐμπνευσίς καλὴ, ἀλλὰ νὰ ἰδοῦμε καὶ τὸ ἀποτέλεσμα! Ἀς εἶναι! Αὐτὸ μὲ τὸν καιρὸ θὰ φανῇ!

Ἀς ἀκούσουμε τώρα τί λέγει καὶ ἡ δ. Ἀτθίς:

— Ἐχω μίαν ἀπορίαν, φιλότατη μου. Γίνεται τόσος λόγος τὰς ἡμέρας αὐτὰς εἰς τὰς ἐφημερίδας περὶ τινος ποιητοῦ, ὁ ὁποῖος ἐξέδωκεν πολυτελέστατον

βιβλίον, περιέχον τὰς εἰκόνας μερικῶν πεφημιμένων (ὅχι! αὐτὸς ὁ ἀναδιπλασιασμός σας, φιλότατη Ἀτθίς!) Ἀτθίδων, πλάσιον μένος ἐντὸς στίχων τοῦ. Περὶ τοῦ ποιητοῦ αὐτοῦ καὶ τοῦ λευκώματός του δλαὶ αἱ ἐφημερίδες ὁμιλοῦν ἐνθουσιῶς. Τί ἔπαισε, παρακαλῶ, ὁ ἀνθρωπος διὰ νὰ σατυρίζεται; Ἐπειδὴ ἔρηνισε τὴν καλλονὴν καὶ ἠθέλησε νὰ δείξῃ, ὅτι τὸ ἀρχαῖον κάλλος ἐξακολουθεῖ νὰ κμάζῃ ὑπὸ τὴν σκιάν τοῦ ἱεροῦ βράχου τῆς Ἀκροπόλεως;

Δὲν ἔπαισε ὁ ποιητής, φιλότατη μου, κ' ἔχεις δίκαιον νὰ διαμαρτυρεσῇς γι' αὐτό. Ἐπταῖσαν ὅμως οἱ κύριοι ἀδελφοί, σύζυγοι καὶ γυνεῖς ποῦ ἐπέτρεψαν νὰ σατυρισθῶν μὲ Ἐξαρχοπουλικούς στίχους τῆς ἀγαπημένης τους πρόσωπα. Αὐτὴν τὴν ματαιοδοξίαν τῶν διαφόρων κυρίων ἐπὶ πε νὰ χτυπήσουν καὶ νὰ σατυρήσουν οἱ ἐφημερίδες καὶ ὅχι τὴν ἀκακὸν ποιητὴν, ὁ ὁποῖος ἐξεμεταλλεύθηκε αὐτὴν τὴν ματαιοδοξίαν, ἀφοῦ τοῦ ἔδωκαν τὴν ἄδεια νὰ τὴν ἐκμεταλλεῖται.

Βλέπετε μὴν τὴν ἐξυπνάδα ποῦ καυχῶνται οἱ κύριοι πῶς ἔχουν, ἐξακολουθοῦν ἀκόμη νὰ πιστεύουν πῶς μ' ἓνα σονέττο τοῦ κ. Νέη — καὶ τί σονέττο, θεέ μου! — ἐξασφαλίζουν ἓνα διπλῶμα ὁραϊότητος γιὰ τίς κυρίες τους, θυγατέρας τους καὶ συζύγους τους, καὶ μίαν ἄδειαν ἀθανασίας.

<>

ΤΟ ΜΑΝΤΗΛΙ ΤΟΥ ΜΠΑΜΠΑ

Τὸ γράμμα τῆς κ. Ἀντιόπης, τὸ λακωνικώτατο ἀλλὰ καὶ εὐγλωττότατο, τὸ δημοσιεύω ἀνευσχολίων. Λέγει τόσα τὸ γράμμα αὐτό, ὥστε κάθε σχολίον θὰ τοῦ ἐχαλοῦσε τὴν χάρι καὶ θὰ τὸ ἀσχήμιζε.

Ἡ κ. Ἀντιόπη ἔχει τὸν λόγον:

— Ὁ μπαμπὰς εἶναι καλὸς νοικοκύρης, χωρὶς πολλὰ γράμματα, ὁ ὁποῖος κατόρθωσε νὰ ποκτήσῃ μερικὰ παραδόκια εἰς τὸ ἐμπόριον. Ἡ μαμὰ εὐρίσκεται εἰς τὸ ἴδιον ἐπίπεδον ἀνατροφῆς καὶ μορφώσεως μ' αὐτόν. Καὶ ἡ κόρη, μίαν χαρακτηρισμένη ξανθοῦλα ὀκτὼ ἐτῶν, ἔχει Γαλλίδα παιδαγωγόν. Ἐνα βράδυ ἔφαγα εἰς τὸ σπῆτι τους. Τὴν στιγμὴν ποῦ ἡ παιδαγωγὸς συνεδούλευε τὴν μικράν, Γαλλιστὶ πάντοτε, πῶς νὰ χαριετῇ ὅταν σπκῶνεται ἀπὸ τὸ τραπέζι, διὰ νὰ φαίνεται πῶς ἔχει ἀνατροφὴν, ὁ μπαμπὰς μετεχειρίζετο τοὺς δακτύλους τοῦ ὡς ρινόμακτρον. Ἡ μικροῦλα ἡ κοῦσε τὴν Γαλλίδα, κ' ἐβλεπε τὸν μπαμπὰ. Ἀπὸ τὴν θεωρητικὴν ἀνατροφὴν ἡ ἀπὸ τὴν πρακτικὴν κ' ἐφῆνε μὲ ὁ σμῆν ν θὰ ὠφεληθῇ περισσότερον:

<>

ΤΟ ΜΥΣΤΙΚΟ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ

Ἡ δ. Ἐλένη Ε. μὲ παρακαλεῖ νὰ μὴ δημοσιεύω τὸ γράμμα της, ἀλλὰ νὰ τὴν ἀπαντήσω στὴν ἐρώτησιν ποῦ μοῦ ἀπευθύνει. Θέλει μόνο ἐγὼ νὰ τὴν γνωρίζω τὴν ἐρώτησιν καὶ δὲν τὴν πειράζει ἂν

τὴν ἀπάντησί μου τὴν διαδόσῃν κι' ἄλλοι. Γενεθῶ λοιπὸν ἡ ἰδιοτροπία της!

... Ἀς προσπαθῇ νὰ τὸν κἀν νὰ τὴν ἀγαπῇ κι' αὐτός. Στὸ χέρι της εἶνε. Οἱ ἄνδρες σὸ ζήτημα αὐτὸ εἶναι περισσότερο ἀπαιτητικὸ ἀπὸ μᾶς. Σὲ μᾶς ἡ ἀφ' ὁμοῦ εἶναι ἀρκετὴ νὰ νᾶς δεσμεύσῃ. Ὅχι ὅμως καὶ τοὺς ἄνδρες. Αὐτοὶ συγκινοῦνται ὅταν βλέπουν μιὰ γυναῖκα νὰ ὁμοσιῶνται σ' αὐτούς, ἐνθουσιάζονται ἀλλὰ δὲ δένονται. Ἄν θέλῃς μάλιστα, ἡ μεγάλη ἀφροσύνη τοὺς πειράζει, τοὺς φέρνει κόρο. Ἀλλὰ εἶναι ἐκείνοι ποῦ τοὺς κραταίει δεμένους κοντὰ μας. Εἶναι ἡ ἐκτίμησις πρὸς τὸ πνεῦμα μας, πρὸς τὸν χαρακτῆρα μας. Μὲ τὰ γλυκὰ μας λόγια τοὺς νανοῦρίζουμε, μὲ τὴν ἀγάπην μας τοὺς βυθίζουμε εἰς ἔκστασι, ἀλλὰ μὲ τὸν χαρακτῆρα μας τοὺς ὑπὲρτάσσουμε!

Ἐχει χαρακτῆρα; Μπορεῖ νὰ τοῦ δείξῃ πῶς τὸν ἀγαπᾷ, ὅχι ἐπιπόλαια, ἀλλὰ βαθειά, ὅτι τὸν ἀγαπᾷ γιὰ τὸ νοῖός του, γιὰ τὸ εἶναι εἰς θέσιν νὰ ἐκχωρίσῃ τὰς ἀρετὰς τὴν καὶ τὰς ἐκτιμήσῃ; Τότε ἂς μὴν ἀνιδουχῇ. Θάνατι δικός της πάντοτε.

Η ΑΡΟΔΑΦΝΟΥΣΑ

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐντοκοὶ καταθέσεις

Ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα δέχεται ἐντόκους καταθέσεις εἰς τραπεζικὰ γραμμάτια καὶ εἰς χρυσὸν, ἢ τοὶ φράγκα καὶ λίρες, στερεῖνας ἀποδοτέας εἰς ὀρισμένην προθεσμίαν ἢ διαιρέτως. Αἱ εἰς χρυσὸν καταθέσεις καὶ οἱ τόκοι αὐτῶν πληρώνονται, εἰς τὸ αὐτὸ νόμισμα εἰς ὃ ἐγένετο ἡ κατάθεσις, εἰς χρυσὸν ἢ δι' ἐπιταγῆς ὀψεως (cheque) ἐπὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ κατ' ἐπιλογὴν τοῦ ὁμολογιούχου. Τὸ κεφάλαιον καὶ οἱ τόκοι τῶν ὁμολογιῶν πληρώνονται ἐν τῷ Κεντρικῷ Καταστήματι καὶ τῇ αἰτήσεϊ τοῦ καταθέτου ἐν τοῖς ὑποκαταστήμασι τῆς Τραπεζῆς, ἐν Κερκύρᾳ δὲ, Κεφαλληνίᾳ καὶ Ζακύνθῳ διὰ τῶν ἐκεῖ ὑποκαταστημάτων τῆς Ἰονικῆς Τραπεζῆς.

ΤΟΚΟΙ ΤΩΝ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ

Κατ' ἔτος	διὰ καταθέσεις
1 1) 2 ταῖς ο)ο	6 μην. τοῦλάχισ.
2 » ο)ο	1 ἔτους »
3 1) 2 » ο)ο	2 ἐτῶν »
2 » ο)ο	4 » »
4 » ο)ο	5 » »

Αἱ ὁμολογίαι τῶν ἐντόκων καταθέσεων ἐκδίδονται κατ' ἐκλογὴν τοῦ καταθέτου ὀνομαστικαὶ ἢ ἀνώνυμοι.

μονάχα ἤθελα νὰ μάθω ἐπ' αὐτοὺς τοὺς κυρίους, ποῦ ματαιοπονίαν, ἀργολογίαν, ἀναμίστημα, κηρύττουν ἐκ τῶν προτέρων πᾶσαν τοῦ γλωσσικοῦ ζητήματος ἀνακίνησιν, καὶ πιστεύουν πῶς αὐτοὶ ἐλύθη πρὸ πολλοῦ, ἀφοῦ ὅλοι ἐννοοῦσι τὴν καθαρεύουσαν τῶν ἐφημερίδων κ. τ. λ.». (Ροῖδη. Τὰ Εἰδωλά.) Ἦθελα λοιπὸν νὰ τοὺς ρωτήσω τί θέλουν καὶ μᾶ; κοποῦν τὴ γλῶσσα τοῦ τύπου ἀφοῦ ὁ τύπος δὲλ ὅλες οἱ ἐφημερίδες μαζὶ δὲν παρουσιάζουν καμμιά γλῶσσα ὁμοιόμορφη καὶ συστηματοποιημένη. Πάρτε δύο ἐφημερίδες Ἀθηναϊκὴς («Ἀκρόπολις» καὶ «Ἀθῆναι»), μιὰ Πολίτικὴ («Ταχυδρόμος»), μιὰ Σμυρναϊκὴ («Ἀμύλθεις»), μιὰ Σαμωϊτικὴ («Φῶς»), μιὰ Τερπεστίνικη («Νέα Ἡμέρα»), καὶ κάμνετε μιὰ καλὴ ἔκτασι στὴ γλῶσσα τῆς μιᾶς καὶ τῆς ἄλλης. Θὰ ἰδῇτε τρομερὴ διαφορὰ. Ἀλλὰ πλησιάζει πρὸς τὴν ἀληθινὴν μας γλῶσσα πολὺ. Ἄλλη λιγότερο, ἄλλες εἶναι μούμιες, ἄλλη εἶναι ὁλοζούτανη» καὶ ἄλλη σιωπὸς βόρειος πόλος. Ποιὰ ἀπ' ὅλες κρατᾷ τὸ μυστικὸ τῆς γλώσσας τοῦ τύπου; Σὲ ποῖο μέρος καθήμες θὰ ζητήσουμε τὴν ὀνειρευτὴ γλῶσσα τοῦ τύπου; Στὸ κύριο ἄρθρο, στὸ χρονογράφημα, στὰ διαιρέματα, στὰ κοινωνικά, στὴν ἐπιφυλλίδα; Ποῦ; Προσέξτε ὅμως καλὰ! μιλοῦμε γιὰ **Γλῶσσα**. Κι ὅταν λέμε Γλῶσσα, λέμε γλῶσσα ἐθνικὴ, μὲ τὴ γραμματικὴν της, τὸ τυπικὸν της, μὲ τὸ συντακτικὸν της, μὲ

τὸ πνεῦμα της, τὴν ψυχὴν της. Τὸ ὅρος εἶναι ἄλλο πάλι. «Le style c'est l'homme», εἶπε ὁ Buffon. Ἐπειτα αὕτη τὴ γλῶσσα τοῦ τύπου, ὡς τὸ παραδεχόμεν κ' ἔτσι, δὲν πιστεύω νὰ τὴν καταλαβαίνουν ὅλοι πολὺ εὐκόλῃ, νὰ μπαίνουν καλὰ στὸ νόημα, ποῦ παρασταίνει, χωρὶς νὰ τοὺς ξεφεύγῃ ἡ παραμικρὴ λεπτομέρεια. Ἀν ξαιρέτομε κείνους ποῦ μάθαν καλὰ τὰ «ἐλληνικά γράμματα» θὰ ἰδοῦμε πῶς οἱ περσότεροι μαντεύουν τὸ νόημα καὶ τὸ παίρνουν ὁλοσυνόλου ἰσπίεσσα, γιὰ τὴν πολλὰς λέξεις δὲν τίς καταλαβαίνουν. Ἀπὸ τίς λίγες ποῦ καταλαβαίνουν κ' αἰσθάνονται, ρωτίζουν τὸν σκωτῆ ποῦ φέρουν οἱ τραχαντέρες ἐλληνικοῦρες. Αὐτὸ γίνεται μὲ τίς περισσότερες σημερίδες, γιὰ τὴν εἶναι καὶ ἄλλες ποῦ προσπαθοῦν νὰ φαίνονται φωτεινές, λίγο ἢ πολὺ. Μὲ τίς Ἀθηναϊκὴς ἐφημερίδες δὲν ἔχουμε πολλὰ παράπονα, δόξα στὸν Ψυχάρη, μὲ τίς πολιτικὴς («Ταχυδρόμος») ἀπεισιπτήκαμε. Γι' αὐτὸ κ' οἱ ἐφημερίδες τῆς Πόλης κατηγοροῦν τίς συναδέλφους τους ποῦ γράφουν ζωντανὴ γλῶσσα, καὶ τίς λένε πῶς γράφουν γλῶσσα μαλλιαρὴ, Ψυχάρικη. Ἐμεῖς τοῦλάχιστο καμμιά ψυχάρικη γλῶσσα δὲν ξέρουμε. Καὶ καθὼς λέει ὁ Ἀ. Ἐρταλιώτης, τὸ Ψυχάρικη μπορεῖ νᾶναι τιμὴ γιὰ τὸν Ψυχάρη, γιὰ τὸ ἔθνος ὅμως ὅχι, ἀφοῦ στὸ ἔθνος ἀνήκει ἡ γλῶσσα, ἀφοῦ εἶναι ἡ μόνη τοῦ γλώσσας («Ἱστορία τῆς Ρωμιοσύνης»). Τὸ ἔθνος ἔχει γλῶσσα ὡραία καὶ πλού-

σια, αὐφελὴ καὶ κοινὴ, δὲν ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ νεκρανάστασις καὶ ἀπὸ ψευδοδημιουργίας. Ἄν θέλομε φῶς, ἂν ζητοῦμε τὴν ἀλήθειαν, ἂν ποθοῦμε τὴ ζωὴ, δὲν πρέπει ν' ἀκούμε δασκάλους καὶ δασκαλοπαῖδια καὶ καθαρολογίους. Τώρα ὡς τοὺς ἀφήσουμε πιά γιὰ νὰ μὴν πολυλογούμε. Ἡ Ρωμιοσύνη μιλεῖ, φωνάζει, τραγουδᾷ, γελά, κλαίει, θυμῶνεται, κ' εἶναι πάντα σφιγταγκλισμένη μὲ τὴ γλῶσσα της. Τὸ ἔθνος ν' ἀκούμε, τὴ γλῶσσα τοῦ νὰ μιλοῦμε καὶ καὶ νὰ γράφουμε. Κι ἂν μᾶς πούνε «μαλλιαρούς», τιμὴ μας. Ἀπὸ τὴν ψευτιά τῆς καθαρεύουσας ζωὴ δὲ βγαίνει: οὔτε καὶ ἀπὸ τὴν προστατευτικὴν σκιά τοῦ προγονικοῦ γίγαντα. Ὁ προγονικὸς γίγαντας δὲν ἔπεσε μὲ τὸ πέρασμα τῶν αἰώνων ἔμεινε ὀρθὸς καὶ ἀκλόνητος στὴ θέσιν του, μὰ οὔτε μεῖς μποροῦμε νὰ πᾶμε πίσω πρὸς ἐκείνον, οὔτε κείνος μπορεῖ νὰ ξεκινήσῃ πρὸς ἐμᾶς. Ἡ σκιά τοῦ μπορεῖ νὰ φτάνῃ ὡς σὲ μᾶς, ὅμως ἀπὸ τὴ σκιά του, ὡς εἶναι καὶ γιγαντένια, ζωὴ δὲν μποροῦμε νὰ πείρουμε. Τὰ λόγια τοῦ γάλλου ἀκροδημικοῦ de Vogue: «On ne crée pas un être vivant avec l'ombre d'un géant.» πολὺ ταιριάζουνε.

ΤΕΛΟΣ